

GENERALINIO ADVOKATO M. POIARES MADURO IŠVADA

pateikta 2005 m. sausio 12 d.(1)

Byloje C-472/03

Staatssecretaris van Financiën

prieš

Arthur Andersen & Co. Accountants c.s.

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Šeštoji PVM direktyva 13 straipsnio B skirsnio a punktas? Draudimo ir perdraudimo sandoriai? Atleidimas nuo mokesčio? Su draudimo ir perdraudimo sandoriais susijusios paslaugos, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai“

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) pateikia Teisingumo Teismui klausimą, susijusį su 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių? statymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (toliau? Šeštoji direktyva)(2) išaiškinimu.

2. Šiuo klausimu siekiama sužinoti, ar?mon?s vykdoma draudimo kompanijos „back office“ veikla patenka? s?vok? „su draudimo ir perdraudimo sandoriais susijusios paslaugos, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai“, nurodyt? Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkte.

I – Pagrindin?s bylos faktin?s aplinkyb?s ir Teisingumo Teismui pateiktas klausimas

3. Faktinių aplinkybių atsiradimo metu atsakov?s pagrindinėje byloje, Roterdame (Nyderlandai) steigtos grupės *Arthur Andersen & Co. Accountants c.s.* (toliau? atsakov?), dalis buvo pagal Nyderlandų teisę steigta?mon? *Andersen Consulting Management Consultants* (toliau? *ACMC*).

4. 1997 m. gegužės 26 d. *Royal Nederland Verzekeringsgroep NV, Universal Leven NV* (toliau? *UL*), per draudimo tarpininkus gyvybės draudimo rinkoje veikianti?mon?, su *ACMC* sudarė „pasidalijimo sutartį“, pagal kurią pastaroji pradėjo vykdyti *UL*?vairias „back office“ veiklos r?šis. *ACMC* šios veiklos vykdydama patikėjo savo skyriui *Accenture Insurance Services* (toliau? *Accenture*), steigusiam tame pa?iame pastate kaip ir *UL*.

5. Minėta „back office“ veikla apima b?tent prašymą apsidrausti priemim?, sutarčių ir tarifų keitim?, platinim?, draudimo polisų valdymą ir panaikinimą, draudimo išmokų administravimą, komisinių tarpininkams nustatymą ir mokėjimą, informacinių technologijų organizavimą ir valdymą, informacijos *UL* ir tarpininkams teikimą bei ataskaitų, skirtų draudėjams ir tretiesiems asmenims, pavyzdžiui, *Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst* (*FIOD* mokesčių tyrimų ir kontrolės tarnyba),

rengim?. Tuo atveju, kai potencialiam draudėjui užpildžius prašymo apsidrausti formą pasirodo būtinas suinteresuoto asmens medicininis patikrinimas, UL sprendžia, ar rizika draustina. Priešingu atveju sprendimą dėl gyvybės draudimo prašymo priėmimo priima Accenture ir šis sprendimas privalomas UL. Accenture yra atsakingas už beveik visą kasdieninį bendravimą su tarpininkais, būtinais veiksniams užduotims atlikti.

6. Deklaracijoje už 1998 m. rugsėjo mėnesį atsakovą pagrindinėje byloje nurodė, kad ji sumokėjo 10 000 NLG apyvartos mokestį, atitinkantį skirtumą tarp, pirma, apyvartos mokesčio, apskaičiuoto pagal atlyginimą UL už „back office“ veiklą šiuo laikotarpiu, ir, antra, viso apyvartos mokesčio.

7. Tvirtindama, kad „back office“ veikla nėra apmokestinama apyvartos mokesčiu, atsakovą pagrindinėje byloje reikalavo kompetentingo inspektoriaus grąžinti 10 000 NLG, tačiau jos reikalavimas buvo atmestas.

8. Dėl šio inspektoriaus sprendimo tarp atsakovų pagrindinėje byloje ir *Staatssecretaris van Financiën* kilo ginčas, kuris galiausiai pateko į *Hoge Raad* ir dėl kurio buvo kreiptasi į Teisingumo Teismą. Prašymą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateikė teismas pateiktą Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar tokiu atveju, kai mokesčio mokėtojas sudaro sutartį su (gyvybės) draudimo įmone, šiuo atveju ACMC ir UL, kuri numato, kad šis mokesčio mokėtojas vykdys didžiąją dalį su draudimo operacijomis susijusių faktinių funkcijų, įskaitant sprendimą, susiejančių draudimo bendrovę sutarties sudarymo atžvilgiu, priėmimą bei ryšį su tarpininkais ir prireikus su apdraustaisiais palaikymą (atsižvelgiant į reglamentavimą) už tam tikrą atlyginimą ir su diplomuoto personalo bei draudimo srities ekspertų pagalbą, ir kai draudimo sutartys sudaromos draudimo kompanijos vardu, be to, ji priima už jas atsakomybę, šio mokesčio mokėtojo pagal šią sutartį vykdomos funkcijos patenka į srovą „su draudimo ir perdraudimo sandoriais susijusios paslaugos, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai“, nurodytą Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkte“

9. Šis klausimas susijęs su Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktu, kuris nurodo:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės atleidžia nuo mokesčio toliau nurodytą veiklą, taikydamos sąlygas, kurias jos turi nustatyti siekdamos užtikrinti, kad atleidimas nuo mokesčio būtų teisingas ir sąžiningas ir kad būtų užkirstas kelias galimam mokesčio vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui:

a) draudimo ir perdraudimo sandorius ir su jais susijusias paslaugas, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai.“

10. Panašiai nurodo ir 1968 m. birželio 28 d. (Stbl. 329) Wet op de omzetbelasting 1968 11 straipsnis (1968 m. įstatymas dėl apyvartos mokesčio):

„1. Valdžios institucijų bendromis priemonėmis nustatytomis sąlygomis nuo mokesčio atleidžiami:

<...>

k) draudimas ir paslaugos, kurias teikia draudimo tarpininkai.“

11. Taip pat būtina paminėti 1976 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 77/92/EEB dėl priemonių, padedančių veiksmingai naudotis įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas draudimo agentų ir brokerių veiklos (ISIC ex 630 grupė) srityje, ypač dėl pereinamųjų šios veiklos priemonių(3), 2 straipsnį, galiojusį faktiškai aplinkybių metu, kuris nurodo:

„1. Ši direktyva taikoma šioms Bendrosios įsisteigimo laisvės apribojimų panaikinimo programos III priedo ISIC ex 630 grupėje išvardytoms veiklos rūšims:

a) profesinei veiklai asmenų, kurie, visiškai laisvai pasirinkdami žmonų, draudimo ir perdraudimo riziką atžvilgiu suveda draustis ir persidrausti norinčius asmenis su draudimo arba perdraudimo žmonių, atlieka draudimo ir perdraudimo sutarčių sudarymo parengiamąjį darbą ir, jei reikia, padeda tokias sutartis administruoti ir vykdyti, ypač pateikus draudimo išmokos reikalavimą;

b) profesinei veiklai asmenų, kuriems pagal vieną arba keletą sutarčių pavesta arba kurie galioti veikti vienos arba kelių draudimo žmonių vardu ir naudai arba tik jų naudai, pristatant, pasiūlant ir atliekant draudimo sutarčių sudarymo parengiamąjį darbą arba sudarant tokias sutartis, arba padedant administruoti ir vykdyti tokias sutartis, ypač pateikus draudimo išmokos reikalavimą;

<...>

2. Ši direktyva pirmiausia taikoma šioms valstybėse narėse taip apibūdintoms veiklos rūšims:

<...>

b) šio straipsnio 1 dalies b punkte nurodytai veiklai:

<...>

– Nyderlanduose:

– Gevolmachtigd agent

<...>“

12. Galiausiai 2002 m. gruodžio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/92/EB dėl draudimo tarpininkavimo(4), kuri numatė Direktyvos 77/92 panaikinimą nuo 2005 m. sausio 15 d., 2 straipsnis numato:

„Šioje direktyvoje:

<...>

3. „Draudimo tarpininkavimas“ – veikla, susijusi su supažindinimu su galimybe sudaryti draudimo sutartis, pasiūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu draudimo sutarčių parengiamuoju darbu, taip pat veikla, susijusi su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ar vykdančiomis tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką.

Jeigu ši veikla vykdo draudimo žmonių arba draudimo žmonių darbuotojas, veikiantis tos draudimo žmonių atsakomybe, tai ji nėra laikoma draudimo tarpininkavimu.

<...>“

II – Nagrinėjimas

13. Šioje byloje Teisingumo Teismas raginamas iš naujo išnagrinėti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkte numatytą „draudimo sandorių <...> ir su jais susijusių paslaugų, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai“ atleidimą nuo mokesčių. Šio atleidimo nuo mokesčių atveju *travaux préparatoires* nepateikia jokio tikslaus paaiškinimo. Jų galima paaiškinti tik bendrais socialinio, politinio pobūdžio ir pridurtinąs vertės mokesčių (toliau – PVM) administravimo supaprastinimo motyvais(5). Minutoje direktyvoje taip pat nepateikiamas šioje nuostatoje naudojamo sąvokų apibrėžimas. Tačiau kalbama apie Teisingumo Teismo praktikoje jau nagrinėtą sritį, ypač sprendimuose *CPP*, *Skandia* ir *Taksatorringen*(6), kuriuose buvo išnagrinėtos sąvokos „draudimo sandoriai“ bei „draudimo brokeriai ir draudimo agentai“.

14. Norėčiau iš anksto atkreipti dėmesį į atsakovo pagrindinį argumentą, kurio negaliu palaikyti ir pagal kurį šios už *ULACMC* vykdomos veiklos rėšys negalėtų patekti į Šeštosios direktyvos taikymo sritį tiek, kiek jos šios direktyvos 4 straipsnio 4 dalies prasme kiltų iš darbo santykių tarp šių dviejųmonių.

15. Prašymą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateiktas teismas neatskleidžia aplinkybių, kurias Teisingumo Teismas 1991 m. liepos 25 d. sprendime *Ayuntamiento de Sevilla*(7) nagrinėjo kaip „darbo sutarties ar kitą subordinaciją sukuriančių teisinių ryšių“ požymius Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 4 dalies prasme. Priešingai, remiantis generalinio advokato G. Tesauro žodžiais toje pačioje byloje, paaiškėja, kad *ACMC* yra asmuo, „kuris turi atitinkamą veikimo laisvą žmogiškųjų išteklių ir priemonių, naudojamų vykdant nagrinjamą veiklą, atžvilgiu ir kuris prisiima nuo šios veiklos neatskiriamą ekonominį riziką“(8). Taigi atsakovo pagrindinį argumentą byloje teiginys, kad pagrindinį byloje nagrinjamą veiklos rėšys nepatenka į Šeštosios direktyvos taikymo sritį, yra atmestinas.

A – Draudimo sandorių sąvoka

16. Kaip konstatavo ir prašymą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateiktas teismas, tokia monė, šiuo atveju *ACMC*, nevykdo „draudimo sandorių“ Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme. Šiuo požiūriu Teisingumo Teismas turėjo galimybę patikslinti, jog „apskritai draudimo sandoriui būdinga, kad draudikas įsipareigoja už išankstiną draudimo moką, vykus draudžiamai rizikai, išmokėti draudėjui sutarties sudarymo metu sutartą sumą“(9).

17. Net jeigu pagal šią teismo praktiką „mokesčių mokėtojo, kuris pats nėra draudikas, bet kuris kolektyvinio draudimo atveju suteikia savo klientams tokią apsaugą naudodamasis draudiko, priimančio draudžiamą riziką, paslaugomis, draudimo apsaugos suteikimo“(10) sąvoka manoma traukti draudimo paslaugas 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme, visais atvejais atsiranda sutartiniai santykiai tarp paslaugos teikėjo, kuris reikalauja atleidimo nuo mokesčių, ir asmens, kurio rizikos apsaugomos draudimu, tai yra draudėjo(11).

18. Taigi pagal nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą tarp *ACMC* ir draudėjo nėra jokių teisinių santykių. Šie santykiai išimtinai egzistuoja tarp *UL* ir draudėjo. Net ir esant teisiniams santykiams tarp šių dviejų bendrovių, kurie galėtų būti tikrai svarbūs draudimo sandorių tarp *UL* ir jo klientų vykdymui, *ACMC* vykdomos veiklos rėšys savaime nebūtų laikomos draudimo sandoriais, kurie atleidžiami nuo mokesčių Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme.

B – „Su draudimo sandoriais susijusių paslaugų, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai“ sąvoka

19. Yra žinoma, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktu nuo mokesčio atleidžiami ne tik draudimo sandoriai, bet taip pat ir su draudimo sandoriais susijusios paslaugos, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai(12).

20. Iš Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto formuluotės matyti, kad ne visos „(su draudimo sandoriais) susijusios paslaugos“ yra atleidžiamos nuo mokesčio. „Susijusi? paslaug? teikimo“ s?voka yra pakankamai plati, kad gal?t? apimti beveik visas paslaugas, kurios, b?damos susijusios su draudimo paslauga, gal?t? b?ti nagrin?jamos kaip susijusios su šiais sandoriais(13). Taigi Bendrijos ?statym? leid?jas aiškiai apribojo atleidimo nuo mokesčio taikym? tai paslaug? daliai, kuri? teikia draudimo brokeriai arba draudimo agentai. Tai, ar asmuo, reikalaujantis atleidimo nuo mokesčio, yra laikomas draudimo brokeriu arba draudimo agentu, yra lemiantis kriterijus nustatant su draudimo sandoriais susijusias paslaugas, kurios atleidžiamos nuo mokesčio min?to 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme.

21. Šiuo atžvilgiu atsakov? pagrindin?je byloje nurodo, kad APMC veiklos r?šys, aprašytos nutartyje d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim?, atitinka draudimo tarpininko veikl?, nurodyt? Direktyvose 77/92 ir 2002/92. Min?tos veiklos r?šys labiausiai atitikt? *gevolmachtigd agent*, tai yra draudimo tarpininko veikl? pagal Direktyvos 77/92(14) 2 straipsnio 1 dalies b punkt?, kuris nurodo profesin? veikl? asmen?, „kuriems pagal vien? arba kelet? sutar?i? pavesta arba kurie ?galioti veikti vienos arba keli? draudimo ?moni? vardu ir naudai arba tik j? naudai, pristatant, pasi?lant ir atliekant draudimo sutar?i? sudarymo parengiam?j? darb?, sudarant tokias sutartis, arba padedant jas administruoti ir vykdyti, ypa? pateikus draudimo išmokos reikalavim?“.

22. D?l šio argumentavimo kyla preliminarus klausimas: ar Šeštosios direktyvos ir Direktyv? 92/77 bei 2002/92, kurios susijusios ne su PVM, bet su ?sisteigimo laisve, atžvilgiu draudimo brokeri? ir draudimo agent? s?vokos *turi b?ti automatiškai* vienodai aiškinamos. Teisingumo Teismas nepateik? kategoriškos nuomon?s šiuo klausimu(15). Yra žinoma, jog Teisingumo Teismas atsižvelg? ? esminius kriterijus, pateiktus Direktyvoje 77/92, kad apibr?žt? Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto s?vokas „brokeris“ ir „draudimo agentas“(16). Bet toks atsižvelgimas neprilygsta automatiškai nuorodai ? Direktyvoje 77/92 pateikt? apibr?žim?. Šis atsižvelgimas ? Direktyv? 77/92 b?tinai tam, kad b?t? pašalintas draudimo agento s?vokos pl?tojimas 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme, nes tai kelt? rizik? prarasti bet kok? santyk? su teisin?mis realijomis ir praktika draudimo teis?s srityje. Ta?iau b?tina priminti, kad atleidimas nuo PVM, kaip Teisingumo Teismas patvirtino daugeliu atvej?, yra savarankiška Bendrij? teis?s s?voka, kuri? reikia vertinti atsižvelgiant ? Šešt?ja direktyva ?tvirtint? bendros PVM sistemos kontekst? ir kurios tikslas turi b?ti prieštaravim?, taikant PVM reglamentavim? kiekvienoje valstyb?je nar?je, pašalinimas(17).

23. Tod?l norint padaryti išvad?, kad asmuo, vykdomas vien? iš šios veiklos r?ši?, automatiškai yra draudimo agentas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme, nereikia sustoti ties tuo, koki? veikl?, kuri? gali vykdyti draudimo tarpininkas, aprašo Direktyvos 77/92 2 straipsnio 1 dalies b punktas. Grei?iau b?tina remtis min?tame Teisingumo Teismo sprendime *Taksatorringen* PVM srityje pateiktu apibr?žimu.

C – „Draudimo agento“ apibr?žimas, pateiktas min?tame Teisingumo Teismo sprendime *Taksatorringen*

24. Šiame sprendime Teisingumo Teismas patvirtino, kad su draudimo sandoriais susijusi? paslaug?, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai, s?voka Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme „nurodo tik profesional? atliekamas paslaugas, kurie tuo pa?iu metu susij? ir su draudiku, ir su draud?ju, patikslinant, kad agentas yra tik tarpininkas“(18). Ši s?voka pabr?žia – tokioje draudimo produkt? teikimo srityje(19), kurios *modus operandi*

pasižymi dideliu sudėtingumu ir įvairove(20), – išorinė draudimo agento veikla, tai yra jo tarpininkavimo padėtis tarp draudėjo ir draudimo įmonės, o tai būtinai reiškia, kad egzistuoja santykiai su šiomis abiem šalimis.

25. Srityje, kaip antai atleidimas nuo PVM, kuri, be jokios abejonės, yra sudėtinga ir labai neaiški, Teisingumo Teismo pateiktas apibrėžimas yra paprastas. Siekiant nustatyti, ar asmuo yra draudimo agentas, esminis kriterijus yra ne jo atliekamos vidinės veiklos pobūdis, o pirmiausia jo padėtis asmenų, kurių ryšius jis sukuria, atžvilgiu(21).

26. Laikydamasis tos pačios krypties, generalinis advokatas A. Saggio išvadoje byloje *Skandia* patikslina, kad įmonė „negali būti laikoma brokeriu arba agentu, nes ji neturi jokio ryšio su draudėjais“. Jis priduria, kad iš Direktyvos 77/92 ir kitų Bendrijos dokumentų aiškiai matyti, „kad šiai veiklai (brokerio ir draudimo agento) būdinga tai, kad ji sukuria tiesioginį ryšį su draudėjais“(22).

27. Taigi atsakovų pagrindinėje byloje tvirtina, kad *ACMC* yra susijusi su *UL* draudėjais tiek, kiek ji palaiko „netiesioginius“ santykius su draudėjais. Taigi *ACMC* tenkinti minėto sprendimo *Taksatorringen* kriteriją ir galėtų būti laikoma draudimo agentu Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme.

28. Prieštarauju tokiam pasiūlymui. Nereikia per daug sureikšminti aplinkybės, kad minėtame sprendime Teisingumo Teismas aiškiai nenurodė, jog profesionalūs santykiai „tuo pačiu metu ir su draudikais, ir su draudėjais“ turi būti tiesioginiai. Mano nuomone, nulemiantis aspektas yra aplinkybė, kad ryšys tarp draudimo agento ir draudėjo gali būti tik tada, kai agentas savo vardu draudėjui pateikia savo pareiškimus, prieš tai prisistatydamas kaip agentas, veikiantis draudiko naudai ir galbūt jo vardu(23).

29. Taigi pagrindinės bylos atveju akivaizdu, kad egzistuoja brokerio ir draudimo agento tinklas, kuris ir toliau rėpinasi santykiais su *UL* klientais, su kuriais *ACMC* yra susijusi, vykdydama „back office“ veiklos rūšis *UL*. Pagal nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą būtų agentai „turi tiesioginį ryšį su draudėjais (potencialiais) ir su apdraustaisiais, o ne *ACMC*“. Mano nuomone, pastaroji negali būti laikoma susijusia tuo pačiu metu ir su draudiku, ir draudėju.

D – *Esminis draudimo agento veiklos nepriklausomybės draudikų veiklos atžvilgiu ir draudiko vykdomas šių veiklos rūšių perdavimas*

30. Išvada, kuri padariau, neprieštarauja aplinkybei, kad esant specifinėms aplinkybėms, numatytoms „pasidalijimo sutartyje“ tarp *UL* ir *ACMC*, pastaroji dalyvauja gyvybės draudimo sutarčių derybose, rengime bei sudaryme, ir net turi teisę įpareigoti draudiką draudėjo atžvilgiu sudarant draudimo sutartis *UL* vardu.

31. Direktyvos 77/92 2 straipsnio 1 dalies b punktas aiškiai nurodo profesinį asmenų veiklą draudiko „vardu ar jo naudai, arba tik naudai“(24). Minėtame sprendime *Taksatorringen* Teisingumo Teismas teigė, kad veiklos, nurodytos šioje nuostatoje, rūšys „apima teisę įpareigoti draudiką draudėjo atžvilgiu“(25). Remiantis šia teismo praktika *ACMC* save laiko draudimo agentu tiek, kiek ji turi teisę įpareigoti draudiką. Ši išvada paremta prielaida, kad asmens kaip draudimo agento kvalifikavimas atsiranda dėl aplinkybės, kad šis asmuo turi teisę įpareigoti draudiką draudėjo atžvilgiu. Tačiau iš minėto 2 straipsnio 1 dalies b punkto matyti, kad asmuo gali būti laikomas draudimo agentu net ir tada, kai jis veikia „tik draudiko naudai“. Taigi akivaizdu, kad kai asmuo neveikia draudiko „vardu“, jis neturi teisės pastarojo įpareigoti trečiųjų asmenų atžvilgiu. Draudikas nėra įpareigotas galutinio, kuris neveikia „jo vardu“ ir teisiškai nėra jo atstovas, pareiškimais draudėjo atžvilgiu. Todėl teisę įpareigoti draudiką nebūtų lemiamas kriterijus kvalifikuojant asmenį kaip draudimo agentą. Nepakaktų per se laikyti mokesčių mokėtojo

draudimo agentu Šeštos direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punkto prasme. Turi būti tenkinamos kitos sąlygos.

32. Galiausiai negalima išskirti subjekto, sudarančio draudimo sutartį draudiko vardu, veiklos iš platesnio draudimo produktų teikimo(26) veiklos konteksto, būtinai reiškiančio, kad agentas užsiima aktyvia klientų paieška ir santykių tarp jų ir draudiko sukūrimu. Šiuo požiūriu turėtų būti cituojamos generalinio advokato N. Fennelly išvados minėtoje byloje *CPP* 32 punkte pateiktos pastabos. Jis tvirtina, kad „Šeštosios direktyvos autoriai <...> aprašė asmenis, kurių profesinė veikla siekiama sukurti santykius tarp draudimo bendrovių ir draudėjų <...>“. Turint omeny, kad prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas turi tai patikrinti, atrodo, kad *ACMC* tokios veiklos nevykdo, net kai ji *UL* vardu priima potencialių draudėjų pastarajai skirtus prašymus sudaryti gyvybės draudimo sutartį.

33. Taigi draudimo agento veikla turi laikoma profesionalia paslauga, kuri savaime prasideda ir baigiasi, taigi yra nepriklausoma draudiko veiklos atžvilgiu. Draudimo agento veikla negali sutapti su draudiko, kurio naudai ir, tikėtina, vardu agentas veikia, veikla(27). O pagrindinėje byloje *ACMC* paprasčiausiai prisideda prie draudiko ekonominės veiklos. Ji nevykdo veiklos rūšies, kurios skiriasi nuo paprastai draudiko *UL* viduje plėtojamos veiklos rūšies.

34. Šia prasme pritariu Komisijos nuomonei, pateiktai jos rašytiniuose paaiškinimuose, pagal kurių *ACMC* veiklos rūšys atitinka veiklos rūšis, kurias paprastai vykdo draudimo bendrovės.

35. Net ir kai *ACMC* priima *UL* vardu suinteresuotų asmenų pastarajai adresuotus prašymus apsidrausti, ji bet koku atveju lieka paprastu draudiko galotiniu atliekant tam tikrus teisinius veiksmus, susijusius su draudimo sutarties parengimu ir sudarymu. Aišku, to nepakaktų, kad *ACMC* ar kitas *UL* galotinis taptų draudimo agentu.

36. Šiuo požiūriu 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimas *CSC Financial Services*(28) pateikia svarbius nurodymus, net jei jis susijęs su kitokia finansinių produktų prekybos veikla. Šiame sprendime Teisingumo Teismas tvirtina, kad prekyba „reiškia veiklą, atliekamą agento, kuris nėra sutarties dėl finansinių produktų šalis <...> (Tai turi būti) paslauga, suteikta vienai sutarties šaliai ir pastarosios apmokama, kaip veikla, kuri skiriasi nuo tarpininkavimo. <...> Šios veiklos paskirtis yra padaryti tai, kas būtina, kad dvi šalys sudarytų sutartį, derybininkui nesant asmeniškai suinteresuotam sutarties turiniu“(29). Kai pastarojo „padėtis yra tokia pati kaip ir finansinių priemonių pardavėjo, ir jis nėra tarpininkas, kuris nėra sutarties šalis“, kalbama ne apie prekybos veiklą, o paprasčiausiai apie dalies finansinių produktų pardavėjo veiklos rūšies perdavimą(30).

37. Tokiuose santykiuose, kurie egzistuoja tarp *ACMC* ir *UL*, *ACMC* vykdo dalį *UL* veiklos, pakeisdama draudiko darbuotojus tam, kad atliktų paprastai paties draudiko vykdomas operacijas.

38. Be to, manau, kad atsakovas pagrindinėje byloje argumentas, pagal kurį ši paslauga apmokestinimas PVM prieštarautų mokesčio neutralumo principui tiek, kiek šis apmokestinimas apsunkintų galimybę pasinaudoti trečiaisiais asmenimis teikiant paslaugas, kurios anksčiau buvo vykdomos draudimo įmonės viduje ir kurios atitiktų veiklos rūšis, tradiciškai atliekamas draudimo agentų, yra netinkamas.

39. Galiausiai tiek, kiek bendra PVM sistema pasirenkama apmokestinti tik nepriklausomą paslaugų teikimą, nebent tai yra operacijos, atleidžiamos nuo mokesčio pagal 13 straipsnio B skirsnio a punktą, yra sukuriamas nevienodas požiūris į tas draudimo įmones, kurios nusprendžia savo veiklą „perduoti į išorę“, ir tas, kurios šias veiklos rūšis patiki savo darbuotojams. Tačiau toks nevienodas požiūris yra normali bendros PVM sistemos taikymo išdava ir natūralus prieštaravimas, kuris dėl atleidimo nuo mokesčio atsiranda neutralumo principo ir vienodo požiūrio atžvilgiu. Toks nevienodas požiūris yra visiškai pateisinamas. Pakanka atsižvelgti į tai, kad

draudimo ūmon?, kuri nusprendžia draudimo operacijoms atlikti b?tiną užduotį pavesti savo pa?ios darbuotojams, patiria tam tikras išlaidas (mokestines ir kitas, b?tent atsirandan?ias d?l darbuotoj? ?darbinimo), kuri? b?t? išvengiama pasinaudojus išorinio paslaug? teik?jo paslaugomis(31). Atrodo visiškai normalu, kad tokiu atveju veikla b?t? apmokestinama PVM(32).

40. Darant išvad? b?tina pabr?žti, kad atsakov?s pagrindin?je byloje palaikoma pozicija akivaizdžiai lemia draudimo agento s?vokos išpl?tim?, kaip matyti iš min?to sprendimo *Taksatorringen*, tiek, kiek *ACMC* vykdo veiklos r?šis, paprastai atliekamas draudimo kompanijoje jos pa?ios priemon?mis. Be to, *ACMC* veiklos r?šys nepakei?ia draudimo agent?, kurie ir toliau vykdo savo funkcijas ir kuri? d?ka *UL* veikia rinkoje, veiklos r?ši?.

41. Toks išpl?timas nepriimtinas atsižvelgiant ? nusistov?jusi? Teisingumo Teismo praktik?, pagal kuri? „Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje nurodyt? atleidimo nuo mokes?io atvej? s?lygos turi b?ti aiškinamos siaurai, nes tai yra išimtys iš bendro principo, pagal kur? PVM mokamas už vis? mokes?io mok?tojo už atlyg? paslaug? teikim?“(33).

III – Išvada

42. Atsižvelgdamas ? pirmiau pateiktus argumentus, si?lau Teisingumo Teismui atsakyti ? *Hoge Raad der Nederlanden* pateikt? klausim? taip:

„Jeigu pagal su draudimo ūmone sudaryt? sutart? mokes?io mok?tojas vykdo šios ūmon?s naudai tam tikras veiklos r?šis, susijusias su draudimo operacijomis, jos nepatenka ? s?vok? „(su draudimo ar perdraudimo sandoriais) susijusios paslaugos, kurias atlieka brokeriai ir draudimo agentai“ 1977 m. geguž?s 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB d?l valstybi? nari? apyvartos mokes?i? ?statym? derinimo – Bendra prid?tin?s vert?s mokes?io sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme tiek, kiek mokes?io mok?tojas, pirma, n?ra tuo pa?iu metu tiesiogiai susij?s ir su draudiku, ir su draud?ju ir, antra, jo veiklos r?šys n?ra nepriklausomos draudiko veiklos r?ši? atžvilgiu.“

1 – Originalo kalba: portugal?.

2 – OL L 145, p. 1.

3 – OL L 26, 1977, p. 14.

4 – OL L 9, 2003, p. 3.

5 – Žr. P. Farmer ir R. Lyal, *EC Tax Law*, Oxford, 1994, p. 181.

6 – 1999 m. vasario 25 d. Sprendimas *CPP* (C?349/96, Rink. p. I?973); 2001 m. kovo 8 d. Sprendimas *Skandia* (C?240/99, Rink. p. I?1951) ir 2003 m. lapkri?io 20 d. Sprendimas *Taksatorringen* (C?8/01, Rink. p. I?0000).

7 – C?202/90, Rink. p. I?4247.

8– Ten pat, 6 punktas ir rezoliucin? dalis.

9 – Min?t? sprendim? *CCP* 17 punktas ir *Skandia* 37 bei 41 punktai. Taip pat žr. min?to sprendimo *Taksatorringen* 39–41 punktus.

10 – Min?t? sprendim? *CCP* 22 punktas ir *Skandia* 38 punktas.

11 – Min?to sprendimo *Skandia* 41 punktas.

12 – Š? atleidim? galima paaiškinti tuo, kad draudimo paslaug? apmokestinimas PVM, kuriuo b?t? apmokestinamos draudimo agent? ir brokeri?, kurie iš esm?s užsiima ši? paslaug? platinimu, paslaugos, n?ra pateisinamas. Be to, bendras toki? paslaug? apmokestinimas negal?t? b?ti draudik? išskai?iuojamas pagal PVM išimt? d?l draudimo sandori?.

13 – Šiuo klausimu žr. generalinio advokato N. Fennelly išvados min?toje byloje *CPP* 31 punkt?.

14 – *ACMC* veiklos r?šys akivaizdžiai neatitinka Direktyvos 77/92 2 straipsnio 1 dalies a punkte draudimo brokeriams numatytos veiklos, kuriai b?dinga, kad „(pastarasis) privalo ieškoti draud?jo s?skaita bendrov?s, kuri jam gal?t? pasi?lyti jo poreikiams tiksliai pritaikyt? draudim?“ (generalinio advokato J. Mischo išvados min?toje byloje *Taksatorringen* 86 punktas). Aišku, kad *ACMC* teikia paslaugas išimtinai *UL*, o ne draud?jams.

15 – Žr. pirmiausia min?to sprendimo *Taksatorringen* 45 punkt? ir generalinio advokato J. Mischo išvados toje pa?ioje byloje 89 punkt?.

16 – Žr. generalinio advokato J. Mischo išvados min?toje *Taksatorringen* byloje 79?87 punktus. Taip pat ypa? iš generalinio advokato N. Fennelly išvados min?toje *CPP* byloje 32 punkto negalima daryti išvados, kad šis pripaž?sta, jog 13 straipsnio B skirsnio a punktas apima norm?, b?tinai ir automatiškai nurodan?i? Direktyv? 77/92.

17 – 1989 m. birželio 15 d. Sprendimas *Stichting Uitvoering Financiële Acties* (348/87, Rink. p. 1737, 11 punktas); min?t? sprendim? *Skandia* 23 punktas ir *Taksatorringen* 37 punktas.

18 – 44 punktas.

19 – Direktyvos 2002/92 pirma konstatuojamoji dalis patikslina, kad „draudimo ir perdraudimo tarpininkams tenka svarbus vaidmuo Bendrijoje platinant draudimo ir perdraudimo produktus“.

20 – Žr. J. Bigot ir D. Langé, „Traité de Droit des Assurances“, 2 tomas, *La Distribution de l'Assurance*, LGDJ, Paryžius, 1999, p. 6. Autoriai, be kita ko, nurodo „pakankamai teorini? skirtum?, kurie neatitinka sud?tingesn?s realyb?s“, platinant techniškai sud?ting? produkt?, kaip šiuo draudimo atveju.

21 – Tai puikiai suprantama atsižvelgiant ? Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkte pateikt? draudimo tarpinink? atliekam? veiklos r?ši?, atleidžiam? nuo PVM, apibr?žim?, kurios, kaip aš jau min?jau, atsižvelgiant ? j? turin? apibr?žiamos kaip paslaugos, susijusios su draudimo sandoriais.

22 – Išvados 19 punktas ir 10 pastaba (paryškinta mano).

23 – Tik?tina, kad draudimo tarpininkas su potencialiais draud?jais ir apdraustaisiais bendrauja ne asmeniškai, bet per tre?i?j? asmen?, kuris veikia jo naudai perduodamas draudimo tarpininko pareiškimus, skirtus draud?jams, vykdant jo kaip tarpininko, veikian?io draudiko naudai, veiklos r?šis. Tokiomis aplinkyb?mis netur?t? b?ti prarandamas „draudimo agento“ statusas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme.

24 – Paryškinta mano.

25 – Sprendimo 45 punktas, nurodantis generalinio advokato J. Mischo išvados šioje byloje 91 punkt?, kuriame jis patikslino, jog tam, kad d?l asmens veiklos draudiko naudai „jis b?t? laikomas

draudimo agentu, ši veikla turi būti numatyta sutartyje arba įgaliojime ir atliekama „vienos arba kelių draudimo kompanijų vardu ir naudai, arba tik naudai“, ir tai reiškia, kad ji turi galėti įpareigoti draudimo kompanijų apdraustojo atžvilgiu“.

26 – Žr. Direktyvos 2002/92 pirmą konstatuojamąjį dalį.

27 – Žr. kitame kontekste generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvados byloje *Lipjes* (2004 m. gegužės 27 d., C-68/03, Rink. p. I-0000) 36 ir 37 punktus dėl brokerio veiklos esmės, kuriuos nurodo sprendimo 21 punktas.

28 – C-235/00, Rink. p. I-10237.

29 – Ten pat, 39 punktas. Paryškinta mano.

30 – Ten pat, 40 punktas.

31 – Žr. pagal analogiją su banko operacijų atleidimu nuo PVM generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer teiginį minėtoje CSC byloje, pagal kurį „jeigu įmonė kreipiasi į kitą įmonę dėl tam tikrų užduočių atlikimo, užuot pavedusi jas savo pačios personalui ir naudodamasi savo pačios priemonėmis, ji turėtų mokėti PVM dėl šių paslaugų teikimo“ (1997 m. birželio 5 d. Sprendimas, C-2/95, Rink. p. I-3017, 54 punktas). Taip pat žr. mano išvadą BBL byloje (2004 m. spalio 21 d. Sprendimas, C-8/03, Rink. p. I-0000, 24 punktas).

32 – 2001 m. spalio 9 d. Sprendime *Cantor Fitzgerald International* (C-108/99, Rink. p. I-7257, 33 punktas) Teisingumo Teismas patvirtino, kad „mokesčių mokėtojas, siekiantis konkretaus ekonominio tikslo, turėdamas galimybę pasirinkti nuo mokesčio atleidžiamus sandorius arba apmokestinamus sandorius“, savo naudai privalo reguliariai priimti sprendimus, atsižvelgdamas į objektyvią PVM sistemą <...> Mokesčių neutralumo principas nenumato, kad mokesčio mokėtojas, kuris turi galimybę pasirinkti vieną iš dviejų sandorių, galėtų pasirinkti vieną ir remtis kito rezultatu“.

33 – Minėtas sprendimas *Stichting Uitvoering Financiële Acties* 13 punktas ir SDC 20 punktas. Pirmiausia žr. 2002 m. birželio 20 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-287/00, Rink. p. I-5811, 43 punktas) ir minėto sprendimo *Taksatorringen* 36 punktą. Be to, būtina priminti, kad sprendimo SDC 65 punkte Teisingumo Teismas, kalbėdamas apie finansines operacijas, patvirtino, kad „kadangi Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 3 papunktis turėtų būti siaurai aiškinamas, vien aplinkybų, kad sudedamoji dalis būtų reikalinga nuo mokesčio atleidžiamam sandoriui vykdyti, neleidžia nuo mokesčio atleisti paslaugos, susijusios su šia sudedamąja dalimi“. Žr. minėto sprendimo *CSC Financial Services* 32 punktą.